

Pätsin suvun vaiheita vuosina 1475 – 1700 Sanginjärveltä Hetejärvelle.

Kirjoitus on ote sukututkija Maija Pätsin sukulueettelosta Pätsin Suku ry vuodelta 1995.

Pätsi esiintyy nimenä eri muodoissa olemassaolonsa aikana. Varmaan yleisimmät muodot ovat Pätsi ja Pähti. Vanhinta muotoa edustaa myös Pessi, joka on muunnos muodosta Pässä tai Pätsi.

Jokaisessa tapauksessa, missä mennään asiakirjojen ulottumattomiin on virhemahdollisuus sataprosenttinen. Uusi Suomalainen nimikirja on ottanut kantaa Pätsi-nimen alkuperästä ja todennut sen slaavilaisperäiseksi. Kyseessä oleva teos antaa myös tiedon, että Pätsi -sanana tarkoittaa uunia, tulipesää, ulkona olevaa leivinuunia. Aina kannattaisi kuitenkin suhtautua erittäin kriittisesti ja harkitsevasti sanojen alkuperään.

Pätsi -nimeä on historian aikoina havaittu ainakin Pudasjärvellä, Posiolla, Taivalkoskella ja Pessi -nimeä Utajärvellä, Pähti -nimi on ollut käytössä mm. Oulussa.

Eri sukututkijat ovat koonneet tietoa Pätseistä ja heidän vaiheista. Vanhimmat Pessi muodon havainnot ovat Limingan pitäjän Oulujoen Utajärveltä vuodelta 1548. Utajärvellä asui **Olli Kaupinpoika (Jacob) s.n. 1475**. 1500 vuosisadan puolessa välin mainitaan samoilla paikoilla **Jakob Kauppi Ollinpoika Pessi s.n.1500 k.n. 1565-66**, v.1556 maakirjassa talo RNo 3 sijaitsi Sanginkylässä isäntänä vielä v. 1562-64 kymmenysluettelon mukaan. Hänellä oli poika **Perttu (Berttil) Kaupinpoika Pätsi s.n.1530 k.n. 1579**, jonka tilaan kuului esimerkiksi vuonna 1557 puolentoista hehtaarin peltokappale ja kokonaista kolme lehmää. Vuonna 1568 hänellä oli jo 6 lehmää.

Maija Pätsin mukaan Jakob (Kauppi) Ollinpojalla olisi ollut myös pojat: **Paavo Jakopinpoika Pässä** joka isännöi Sanginjärven itärannalla taloa RNo 3 v.1560.

Sekä **Olli Jakopinpoika Pässä**, hän asusti myös Sanginjärvellä 1556 taloa RNo 5. Ollilla oli peltoa ½ ha, talo poltettiin kesällä 1587 Rappasodan tai Pitkän vihan aikana.

Pertulla oli ainakin kaksi poikaa, joista toinen oli **Heikki Pertunpoika Pätsi**. Hänen talonsa poltettiin Rappasodassa vuonna 1585. Pertun toinen poika, **Jaakko (Jakob) eli Kauppi Pertunpoika Pätsi s.n. 1570 k.n. 1636** asui Sanginkylässä veljensä ja setänsä tapaan ja hänenkin talo poltettiin Pitkän vihan aikana. Jakob Pertunpoika tavataan vanhoissa veroluetteloissa 1590 -luvulla lin pitäjän Pudasjärvellä huonemiehenä. **Jacob Pertunpoika** mainitaan tulleen Sanginkylästä koska koko kylä oli tuhottu sekä vainolaisen jatkuvan uhan vuoksi. Jacobin mainitaan asuneen vuonna 1598 Kiiminginkylässä talossa RNo 34, Jongunjärvellä v. 1599 RNo 4, 1604 Jongunjärvellä RNo 6, v. 1605 Kurkikylässä, v. 1607 maakirjan mukaan Kiiminginkylässä RNo 41 ¼ manttaalin tilalla, talo tuhoutui tulipalossa v. 1611, v 1614 Hetejärvellä, v. 1622 talossa oli hevonen ja 5-lehmää

Heikki Pätsin pojista ei ole tietoa. Sen sijaan mainitaan, että **Jakob Pertunpoika Pätsillä** on poika **Jacob Jacobinpoika Pätsi s.n 1605** Hetejärvellä k.n 1649 44 vuotiaana. Hänen vaimonsa **Dorotea** oli talon isäntänä v. 1649-1653. Myöhemmin vaimon nimeksi mainitaan **Anna Pätsi k. 12.8.1686**. Jacobilla ja Dorotealla on mainittu kaksi poikaa: **Matti Jacobinpoika Pätsi s. 1637?** ja **Jakob Jacobinpoika Pätsi s. 1638 Hetejärvellä k. 1.7.1710**.

Matti Jacobinpoika Pätsillä mainitaan lapsi **Philip Matinpoika pätsi s. 1675**.

Jacob Jacobinpoika Pätsi hän oli kaksi kertaa naimisissa I Anna Eskelsintytär k. 24.3.1701 ja II vaimo Elin Erkintytär Hiltunen s. 1640 k. 1710. Jacob toimi Kihlakunnan lautamiehenä.

Jacob tuli isännäksi 1654 Hetejärvelle taloon RNo 1, ¼ manttaalin verotila Jaurakkajärvellä, Kurkikylän Parviaisessa 1/8 manttaalin isäntänä 1664, 1673 nimeksi tuli Pätsi Parviainen, 1680 Räisälän talon ¼ manttaalin talon isäntänä Taivalkosken Kurkikylässä Rno 10 Tyräjärvi. Vuoden 1682 maakirjassa tila lunastettu perintötilaksi, verotilaksi. Sukunimeksi vakiintui Räisä/Räisänen.

Mainitusta Jacobista polveutuvat ainakin Pudasjärven ja Taivalkosken Pätsi-Parviainen-Räisänen suku.

Jacob Kaupin sukua voi seurata >www.jurvansuu.net/patsi_suku.htm< sivuilta